

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата економічних наук, доцента,
доцента кафедри менеджменту і права

Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Дуброви Наталі Петрівни

на дисертаційну роботу

Хоменка Олега Борисовича на тему:

**«Управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної
розподіленості»,**

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 073 Менеджмент

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Актуальність теми дослідження зумовлена цифровізацією економіки, розвитком інформаційних технологій, поширенням штучного інтелекту, наслідками пандемії COVID-19 та воєнними викликами, які спричинили активний перехід ІТ-компаній до моделі повністю розподілених команд. Така форма організації праці забезпечує гнучкість, безперервність бізнес-процесів і можливість залучення фахівців незалежно від їхнього місця перебування. Разом з тим, вона потребує нових підходів до управління продуктивністю, комунікації, координації, мотивації та підтримки психоемоційного стану працівників. У зв'язку з цим актуальним є формування ефективного механізму управління продуктивністю розподілених команд ІТ-компаній у сучасних умовах.

Дослідженню продуктивності команд в ІТ-компаніях присвячено наукові праці багатьох науковців. Водночас, цей напрям стрімко розвивається і потребує подальшого поглибленого вивчення, зокрема в частині комплексної оцінки продуктивності розподілених ІТ-команд. Особливої уваги потребує врахування не лише економічних і організаційних

параметрів, а й якості командної взаємодії, психоемоційного стану працівників, цифрової інтенсивності робочого середовища та впливу новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту.

Таким чином, дисертаційне дослідження Хоменка Олега Борисовича, у якому обґрунтовано теоретико-методичні та прикладні положення щодо розвитку механізмів управління продуктивністю розподілених команд ІТ-компаній, становить вагомий науковий здобуток і має істотне значення для розв'язання актуальних завдань сучасного менеджменту.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи Національного університету «Чернігівська політехніка» за темою: «Стратегічне управління підприємствами в умовах війни та післявоєнної відбудови» (номер державної реєстрації 0124U004476, 2024-2027 рр.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Вивчення змісту дисертації дозволяє дійти висновку, що наукові положення, висновки й рекомендації, викладені у науковій роботі, вирішують наукове завдання з розширення та поглиблення теоретико-методичних основ управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості та надання практичних рекомендацій щодо оцінки, моніторингу та підвищення їхньої ефективності на засадах інтеграційного підходу, адаптивних управлінських рішень та використання сучасних цифрових інструментів і штучного інтелекту.

Теоретико-методичні положення, практичні рекомендації і висновки, сформульовані дисертантом, є достовірними. Представлена дисертаційна робота має структуровану будову, вміло сформульовану проблематику, доречно визначенні завдання, методи та прийоми дослідження. Чітке обґрунтування наукових результатів, конкретизовані висновки та рекомендації підтверджується використанням взаємопов'язаних загальнонаукових та спеціальних методів, які застосовувалися задля досягнення мети та завдань дисертації. При проведенні дисертаційного

дослідження, ідея якого базується на прикладному аспекті вирішення наукового завдання з розробки та обґрунтування теоретико-методологічних засад і практичних рекомендацій щодо управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості, для досягнення стратегічних цілей та виконання задекларованих завдань, використано історичний, монографічний, графічний, економіко-статистичний, соціологічний методи, кореляційно-регресійний аналіз, анкетування, методи абстрагування, аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення, економіко-математичного моделювання, сценарного аналізу та прогнозування, експертних оцінок.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи

Суттєвим надбанням дисертаційного дослідження Хоменко О.Б., що становить наукову новизну роботи, є *уперше* запропонована інтегральна модель оцінювання продуктивності команд ІТ компаній в умовах повної розподіленості на основі Cognitive Value Framework. На відміну від існуючих підходів, ця модель базується на інтеграції чотирьох взаємопов'язаних складових: швидкості виконання роботи, якості результатів, досвіду та здоров'я розробника, а також бізнес-ефективності. Її застосування забезпечує можливість цілісного визначення рівня продуктивності команди як багатофакторної соціально економічної системи.

Вагомим внеском можна назвати *удосконалення* системного підходу до дослідження еволюції продуктивності в управлінні ІТ командами, наукові підходи до характеристики національного та міжнародного інституційно-правового середовища функціонування ІТ-компаній, організаційно-економічний механізм управління продуктивністю розподілених ІТ-команд, стратегічні напрями підвищення продуктивності команд ІТ-компаній.

До числа напрацювань автора вартіх уваги можна віднести *подальший розвиток*:

- понятійно-категоріальний апарат економічної науки в частині уточнення сутності дефініції «продуктивність команди ІТ-компанії»;

– дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку ІТ-послуг в Україні, що дозволило визначити передумови, обмеження та можливості підвищення продуктивності ІТ-компаній в умовах цифрової трансформації, глобальної конкуренції та поширення розподілених моделей праці;

– системи принципів управління продуктивністю команд в умовах повної розподіленості, зокрема запропоновані принципи асинхронної когерентності, ціннісної концентрації та резильєнтної продуктивності, завдяки впровадженню яких очікується досягнення більш високого рівня синхронізації процесів, концентрації на створенні цінності та забезпечення стабільної продуктивності в умовах невизначеності;

– методичні засади сценарного аналізу змін продуктивності команд ІТ компаній під впливом сучасних цифрових рішень, зокрема використання технологій штучного інтелекту, що дає змогу оцінювати потенційні позитивні та негативні ефекти їх інтеграції в командні робочі процеси.

Практичне значення результатів дослідження

Найважливіші провідні наукові положення дисертаційної роботи доведено до рівня практичних рекомендацій і науково-методичних підходів. головні висновки та пропозиції, отримані в результаті дослідження, можуть бути використані в управлінській діяльності ІТ компаній, у практиці менеджменту розподілених команд, а також у роботі підрозділів, відповідальних за організацію управління персоналом

Пропозиції та рекомендації, напрацьовані автором дисертаційного дослідження впроваджуються Управлінням цифрової трансформації, інформаційних технологій, розвитку електронних та адміністративних послуг Чернігівської обласної державної адміністрації, DataScope systems Limited, Rokcorp Solutions 24 Limited, ТОВ «Елекс», ТОВ «Школа Сьогодні» та ТОВ «А1 Консалтинг».

Науково-методичні розробки використані у навчальному процесі кафедрою менеджменту та адміністрування Національного університету «Чернігівська політехніка» при проведенні лекційних та практичних занять

з освітніх компонентів: «Сервіс-менеджмент», «Міжнародний менеджмент», «Управління персоналом», «Project Management» та «Комунікативний менеджмент».

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

У процесі дисертаційного дослідження автором опубліковано 14 наукових праць, зокрема 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття, що включена до міжнародної наукометричної бази Web of Science, 9 публікацій апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій складає 5,99 д.а., з яких авторці належить 4,79 д.а.

У вищезазначених наукових публікаціях автором дотримано вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тематиці дисертації, та апробації основних положень.

Дотримання принципів академічної доброчесності

У результаті аналізу поданих матеріалів не встановлено фактів порушення академічної доброчесності. Всі основні положення роботи базуються на достовірних даних, сучасних теоретичних підходах і практичних дослідженнях. Запозичення ідей та результатів інших авторів здійснено з дотриманням вимог чинного законодавства України у сфері авторського права та внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти щодо забезпечення академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження по дисертаційній роботі

Відзначаючи позитивні сторони дисертаційної роботи, суттєві авторські напрацювання Хоменка О.Б., водночас слід висловити дискусійні положення, зауваження та пропозиції.

1. У дисертаційному дослідженні значну увагу приділено розробці інтегральної моделі оцінювання продуктивності ІТ-компаній на основі Cognitive Value Framework, яка базується на застосуванні інтегрального індексу I_{CVF} та включає такі складові: швидкість командної роботи, якість результату, досвід і здоров'я розробника, бізнес ефективність. Водночас дискусійним залишаються питання універсальності даної моделі для ІТ-компаній різного масштабу, спеціалізації та рівня цифрової зрілості, бо останні можуть мати відмінні оцінювання продуктивності та ефективності командної роботи.

2. Окремого уточнення потребує методика визначення вагових коефіцієнтів складових інтегрального показника продуктивності (с. 147). У роботі зазначено, що пріоритетність часткових індексів визначено на основі методу експертних оцінок, зокрема шляхом опитування проєкт-менеджерів. Разом з тим, доцільно було б детальніше обґрунтувати, наскільки стабільними є отримані вагові коефіцієнти для різних типів ІТ-команд та чи потребують вони коригування залежно від специфіки проєкту, галузі, масштабу компанії або форми організації роботи.

3. Дискусійним є питання вимірювання досвіду, когнітивного стану та добробуту учасників команди (с. 157-158). Автор слушно включає до моделі такі індикатори, як когнітивне перенавантаження, якість комунікацій, баланс між роботою та відновленням, емоційне виснаження й осмисленість праці. Водночас ці показники значною мірою мають суб'єктивний характер, тому потребують додаткового обґрунтування щодо надійності, репрезентативності та можливості регулярного використання в управлінській практиці.

4. У роботі обґрунтовано групування команд за рівнем продуктивності на лідерів, стабільні команди та команди ризику на основі інтегрального індексу I_{CVF} (с. 189), що є важливим підґрунтям для прийняття ефективних рішень. Разом з тим, доцільно було б ширше розкрити критерії переходу команд з однієї групи до іншої та

обґрунтувати часовий горизонт, протягом якого управлінські заходи можуть забезпечити вимірюваний ефект.

5.Значний ефект становить розділ присвячений сценарному аналізу впливу ШІ-помічників на продуктивність розподілених ІТ -команд (с.204-209). Однак, дискусійним залишається питання, чи завжди використання ШІ сприяє зниженню навантаження на працівника. З одного боку, ШІ-помічники можуть зменшувати обсяг рутинних операцій, а з іншого – формувати додаткове когнітивне навантаження, пов’язане з необхідністю критичної перевірки, редагування та контролю результатів, отриманих за допомогою ШІ. Це зумовлює потребу в подальшому дослідженні впливу ШІ не лише на швидкість виконання завдань, а й на психоемоційний стан, якість рішень і рівень відповідальності учасників команди.

Проте висловлені зауваження та озвучені пропозиції носять рекомендаційний характер, не зменшують загальної високої оцінки теоретичної та практичної цінності напрацьованих положень дисертації, в межах визначеної мети та наукової новизни у відповідності до окреслених завдань наукової праці.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота ХОМЕНКА ОЛЕГА БОРИСОВИЧА на тему «Управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості» є самостійним, завершеним, структурованим та обґрунтованим науковим дослідженням з актуальної тематики, містить положення наукової новизни, має теоретичні напрацювання і практичну складову, відповідає спеціальності 073 «Менеджмент».

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» (зі змінами) та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами й доповненнями від 19 травня 2023 р. № 502) та вимогам

«Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 19 травня 2023р. № 502).

Хоменко Олег Борисович, автор дисертації «Управління продуктивністю команд ІТ-компаній в умовах повної розподіленості», заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент.

Офіційний опонент:

к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту і права
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету

Наталя ДУБРОВА